ISSN – 0136–8168. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2013. Випуск 57. С. 361–376
Visnyk of the Lviv University. Series Law. 2013. Issue 57. P. 361–376

УДК 343.17(438)

НАЦІОНАЛЬНА РАДА СУДІВНИЦТВА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

В. Нор, С. Білостоцький

Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, 79000 Львів, Україна

У статті досліджено етапи становлення та діяльності конституційного органу Національної Ради Судівництва (*Krajowej Rady Sądownictwa*) Республіки Польща, яка відповідно до ст. 186 Конституції Республіки Польща має охороняти незалежність судів і суддів від будь-чийого стороннього впливу під час виконання суддівських функцій.

Ключові слова: Республіка Польща, судівництво в Республіці Польща, Національна Рада Судівництва РП, функції Національної Ради Судівництва РП.

Незалежність судової влади – одна з фундаментальних засад організації і діяльності правової держави. Вона закріплена у низці міжнародних правових актів. Одним із елементів незалежності та безсторонності судів є створення незалежного від законодавчої і виконавчої влад органу, який би вирішував питання професійної кар'єри суддів: відбору, призначення на посаду, їх початкову підготовку, підвищення по службі або припинення повноважень. У більшості країн Європи такі органи були створені ще у повоєнний період та функціонують дотепер.

У Польщі такий орган створено 1989 р. [53], в Україні – у 1996 [2]. Законодавче закріплення статусу і діяльності Національної Ради Судівництва (далі – НРС. – *В.Н., С.Б.)* не викликає серйозних застережень, критики з боку європейських та національних інституцій, чого не можна стверджувати про Вищу Раду Юстиції України (ВРЮ) [3, 4, 5, 6].

Польський досвід для України є цікавим, корисним з огляду на демократичний характер процесів трансформації, що відбуваються у судових системах обох країн та характеризуються творенням нових державних інституцій, функціонуванням старих на нових правових засадах. Реформи проведені у судівництві Республіки Польща (РП), визнані європейською спільнотою такими, що відповідають європейським стандартам здійснення судівництва та захисту основоположних прав людини. Водночас, ставлення громадськості, науковців, фахівців-практиків до функціонування судової влади РП на сучасному етапі неоднозначне, а інколи й досить критичне. Твердження про намагання встановлення контролю виконавчої влади над судовою дедалі частіше лунають у засобах масової інформації, наукових конференціях, публікаціях [7, 9, 10, 17, 26, 28, 32, 34].

Метою цієї публікації є спроба дослідження правового забезпечення організації та діяльності Національної Ради Судівництва у напрямі захисту незалежності судової влади, зміцнення авторитету та посилення довіри до неї з боку суспільства.

В історії встановлення правового статусу НРС можна виділити кілька етапів: 1-й – 1989–1997 рр. – становлення як правової інституції; 2-й – 1997–2011 рр. – конституційного закріплення статусу і його розвитку; 3-й – 2011 – до сьогодні – функціонування на новітній легітимній основі.

І-й етап (1989–1997) можна охарактеризувати так. Процес трансформації судової влади в напрямі демократизації в Центрально-Східній Європі у посттоталі-

© Нор В., Білостоцький С., 2013

тарний період відбувався в два етапи: формування підвалин судової незалежності, творення засад і механізмів суддівської відповідальності [35, с. 118]. У Польщі цей процес розпочався в період політичної кризи 80-х років XX ст., коли працівники суду масово почали вступати до Національної Координаційної Комісії працівників органів юстиції «Солідарність», що стало причиною до їхнього звільнення, а також масової добровільної відмови від посад у знак протесту проти існуючого правосуддя [36, с. 197].

Невдоволені станом судової влади судді почали вимагати її реформування, насамперед, у напрямі аполітичності. Керуючись Декларацією прав людини, представники урядової коаліції відстоювали позицію, що судді можуть належати до політичних партій. Вони доводили, що в такий спосіб забезпечуватиметься політичний плюралізм, який повинен бути в діяльності судової влади. Опозиція виступала проти політизації судів, мотивуючи тим, що партії впливатимуть на діяльність судів у разі вирішення кадрових питань [35, с. 132]. У цій дискусії перемогла опозиція, а саме проекти реформ, запропоновані А. Ржепліньским і М. Сафяном, в основі яких були такі положення:

– діяльність кожного суду, що функціонує в РП, повинна регламентуватись законом;

– будь-яке рішення управлінського характеру може бути оскаржене до суду, жоден із державних органів управління не повинен мати судово-владних повноважень;

– запровадження трьохінстанційності, за якої касаційна інстанція може розглядати скарги на рішення, у випадку порушення норм матеріального права;

– позбавлення Міністра Справедливості (Міністра Юстиції) повноважень, пов'язаних з будь-яким впливом на суддів та прийнятих ними рішень;

– заборона суддям займатися підприємництвом, брати участь у діяльності наглядових, виконавчих органів господарських товариств;

– заснування двох навчальних центрів з підготовки суддівських аплікантів: у Кракові та Варшаві, що має вирішити питання однакового високого професійного рівня підготовки майбутніх суддів, а в перспективі – створити одну на державу навчальну інституцію для підготовки майбутніх суддів з обов'язковим складанням екзамену в кінці навчання;

– формування суддівського корпусу з трьох категорій непрофесійних суддів: мирових суддів, лавників, суддів за присягою;

– створення в окружних і апеляційних судах органів суддівського самоврядування – загальних зборів суддів і колегій;

– обрання голів судів НРС [30, с. 127–134; 80, с. 135–138];

– призначення на посади суддів Президентом за поданням НРС;

– прийняття рішення про те, в якому суді працюватиме новопризначений суддя, а також переведення судді з одного суду до іншого, має здійснювати НРС;

– засади суддівської поведінки мають визначатися НРС;

– віднесення до компетенції НРС затвердження програм навчання судових аплікантів і асесорів, перелік екзаменаційних питань та склад комісій, визначення критеріїв оцінки праці асесорів;

– наділення НРС правом створювати, ліквідовувати, визначати місцезнаходження загальних і військових судів, правом поділу їх на відділи.

Частина перелічених пропозицій реалізована в рішеннях Круглого столу, змінах, внесених до Конституції ПНР, Законі про Національну Раду Судівництва, змінах, внесених до Закону «Про право устрою загальних судів» від 1985 р.

Зокрема, у рішеннях Круглого столу 1989 р. було зазначено: «Національна Рада Судівництва здійснюватиме контроль за незалежністю судів, складатиметься в більшості зі суддів, делегованих загальними Зборами Найвищого Суду, Вищого Адміністративного суду і загальних судів. НРС представлятиме Президентові кандидатів на посади суддів, надаватиме рекомендації про призначення на посаду судді Найвищого суду одного з двох кандидатів, визначених загальними зборами з округу, в якому постала потреба призначення судді» [1, с. 650–651; 11]. У цьому зв'язку до Конституції ПНР були внесені зміни щодо запровадження і визначення повноважень посади Президента, Національної Ради Судівництва, встановлення порядку обрання Першого Голови і Голови Найвищого Суду [53].

Законом РП «Про Національну Раду Судівництва» визначено: місцезнаходження ради – Варшава (ст. 1 ч. 1); завдання НРС (ст. 1 ч. 2); повноваження (ст. 2); порядок представлення кандидатів на зайняття посади судді (ст. 3); склад НРС (ст. 4); каденцію її членів (ст. 5); порядок обрання членів НРС та підстави припинення їх повноважень (ст. 6, ст. 7); порядок проведення засідань і забезпечення діяльності ради (ст. 9, ст. 10, ст. 11), терміни формування першого складу ради (ст. 12, ст. 13), порядок набрання чинності законом (ст. 14).

Основним завданням НРС визначено забезпечення незалежності судів та самостійності суддів. Для цього їй надано повноваження щодо: 1) розгляду кандидатур на заняття посади судді в Найвищому Суді, Вищому Адміністративному суді, загальних і військових судах та внесення подань Президентові Польської Народної Республіки на їх призначення (ст. 2 п. 1); 2) розгляду заяв і прийняття рішень з питань переведення суддів на іншу посаду з врахуванням їхнього статусу (ст. 2 п. 2); 3) визначення загальної кількості членів Дисциплінарного суду та Вищого Дисциплінарного Суду, встановлення загальної кількості членів дисциплінарних судів, що обиратимуться загальними зборами суддів Найвищого Суду, Вищого адміністративного Суду, загальними зборами суддів воєводських судів (ст. 2 п. 3); 4) надання згоди на продовження зайняття посади судді особою, якій виповнилося 65 років (ст. 2 п. 4); 5) викладення думки про засади професійної суддівської етики (ст. 2 п. 5); 6) заслуховування інформації Першого Голови Найвищого Суду, Міністра Справедливості, Голови Вищого Адміністративного суду і керівника Вищого дисциплінарного суду про діяльність судів та формування пропозицій щодо стану суддівських кадрів (ст. 2 п. 6); 7) викладення пропозицій, пов'язаних зі зміною судоустрою, та з інших питань, пов'язаних із засадами функціонування судів (ст. 2 п. 7); 8) проведення аналізу проектів правових актів, пов'язаних зі судочинством (ст. 2 п. 8); 9) висловлення думки щодо програми навчання кандидатів на посаду судді (аплікантів), обсягів, способів складання суддівських екзаменів та встановлення їх результатів, визначення критеріїв оцінки роботи асесорів суду (ст. 2 п. 9); 10) висловлення думки щодо питань, внесених для обговорення Ради від Президента, інших органів державної влади чи загальних зборів суддів, пов'язаних зі суддями чи судами (ст. 2 п. 10).

Законом було визначено склад НРС у кількості 24 осіб, з яких: 16 суддів (Перший Голова Найвищого суду, Голова Найвищого суду, який керував військовою палатою та 2 судді Найвищого суду; Голова Вищого Адміністративного суду, суддя Вищого адміністративного суду; 9 суддів загальних судів, суддя військового суду), 6 осіб – представників від парламенту (4 посли, 2 сенатори), одна особа від Президента та Міністр Справедливості (за посадою). Так, дві третини складу НРС становили судді.

У період 1990–1996 рр. до зазначеного закону внесено низку змін [54, 55, 56, 57, 58]. Вони, головно, були пов'язані зі змінами в законодавстві щодо реформування

судової системи в контексті домовленостей Круглого столу: запроваджено апеляційні суди [54], конкретизовано процедуру подання до НРС кандидатур на заняття посади судді [55], встановлено, що члени НРС, обрані Сенатом і Сеймом, виконують свої повноваження до обрання нових членів, визначено джерела фінансування діяльності та оплати праці членів НРС (ст. 1) [56]. З впровадженням у 1990 р. апеляційних судів [33] збільшено склад, розширено повноваження та змінено процедуру прийняття рішень НРС [54].

Законом від 15.05.1993 р. визначено, що кандидатури на посади суддів Найвищого Суду, Вищого адміністративного суду, воєводських і апеляційних судів, обрані на загальних зборах суддів, подаються до НРС через Міністра Справедливості, який має право висловити свою думку щодо них, а також надано право Міністру самостійно звертатися до НРС з поданнями про призначення суддів на посади (ст. 5).

Законом від 30.05.1996 р. визначено, що діяльність НРС фінансуватиметься за рахунок бюджетних коштів, виділених на Канцелярію Президента, а члени НРС отримуватимуть місячну платню за свою діяльність за тарифами визначеними, Президентом (ст. 1). Зокрема, у період з 1.01.1996 до 30.06.1996 р. доплати членам становили 54 злотих за кожен день роботи в засіданнях Ради; з 1.07.1996 р. – 10% прогнозованого середнього розміру винагороди у державній бюджетній сфері. Доплати здійснювалися на підставі відомостей, складених головою НРС [81]. З 1999 р. розмір доплат зріс до 20% прогнозованого середнього розміру винагороди у державній бюджетній сфері [82]. Доплат не отримували члени, які посідали керівні посади в органах державної влади.

У 1997 р. було прийнято Закон «Право про устрій військових судів» у новій редакції. За ним кандидатів на посади суддів військових судів обирали на зборах суддів військових судів та призначали на посади НРС за спільним поданням Міністра Справедливості і Міністра Національної оборони. Міністрам було надано право безпосередньо вносити кандидатури на посади суддів до НРС (ст. 70) [57].

Перше засідання Національної Ради Судівництва відбулося 23 лютого 1990 р., на якому Першим Головою НРС обрано суддю Воєводського суду в Лодзі С. Зімоха, віце-головою – суддю Найвищого Суду Я. Василевского.

У період 1990–1997 рр. парламентом обиралося до складу НРС 19 осіб, з яких адвокатською діяльністю займалося – 5 осіб (26,32%), викладацькою діяльністю – 5 осіб (26,32%), нотаріальною практикою – 1 особа (5,26%), правовими радниками були – 3 (15,79%) особи, суддівською практикою – 4 особи (21,05%), прокурорами були – 1 особа (5,26%).

Серед Міністрів Справедливості, які входили до складу Ради за посадою, до обрання на посаду Міністра, адвокатською діяльністю займалося 5 (62,5%) осіб, викладацькою діяльністю – 3 особи (37,5%).

За квотою Президентів в період з 1991–1998 рр. до Ради було призначено 3 особи, з яких 2 обіймало посади суддів, 1 – займалася викладацькою діяльністю.

Отже, перший етап становлення НРС характеризувався тим, що на законодавчому рівні було запроваджено нову державну інституцію, пов’язану із забезпеченням незалежності судової влади, визначено її мету і завдання, повноваження, чисельність, порядок формування складу Ради, джерела фінансування. Сформовано перший склад НРС, в якому домінуючу роль за професійною приналежністю відігравали судді, адвокати та викладачі права.

Другий етап (1997–2011) розвитку НРС пов’язаний із конституційним оформленням її статусу, реформами судової влади та активною участю Ради у

забезпеченні засади незалежності судової влади в системі органів державної влади, захисту професійних прав суддів.

Зокрема, Конституція РП від 02.04.1997 р. значно зміцнила статус НРС в системі органів державної влади. Уперше на конституційному рівні за НРС закріплено функцію охоронця незалежності судів і суддів, надано їй виняткове право звертатися до Президента з поданнями про призначення на посади суддів [53].

Завдання щодо охорони незалежності судів і самостійності суддів було конкретизоване в Законі «Про Національну Раду Судівництва», прийнятому в 2001 р. [59]. Окрім повноважень, встановлених Конституцією, до її компетенції зачислено: розгляд і оцінку кандидатів на посади суддів Найвищого суду, Вищого адміністративного суду, загальних судів, воєводських адміністративних і військових судів; розгляд звернень щодо відставки суддів; звернень суддів, які перебувають у відставці про повернення на посаду; обрання дисциплінарного речника для загальних судів; надання висновків щодо призначення та звільнення голови і заступника голови загального суду, військових судів; затвердження збірника (кодексу) засад професійної суддівської етики і здійснення нагляду за їхнім дотриманням; висловлювання думки про стан кадрового забезпечення судів; аналіз та подання висновків щодо проектів нормативних актів, пов'язаних з оплатою праці суддів; надання висновків щодо програм навчання кандидатів на посаду судді, обсягу і порядку складання ними екзаменів (ст. 2). Цим законом урегульовувались також питання призначення і каденції членів Ради від Президента (ст. 5), Парламенту (ст. 6), загальних зборів суддів Найвищого Суду, Вищого адміністративного Суду, судів апеляційної інстанції, окружних судів (ст. 7, ст. 8); порядку проведення засідань Ради (ст. 12), порядку оскарження рішень Ради, що мають індивідуальний характер (ст. 13), фінансування діяльності (ст. 15).

Якщо порівняти повноваження НРС, надані Законом від 20.12.1989 р., із Законом від 27.07.2001 р., то можемо зазначити, що останній надав значно більше повноважень Раді стосовно реалізації конституційної засади незалежності судової влади. Сюди слід зачислити, зокрема: право звернення до Конституційного Трибуналу, право затверджувати збірник засад суддівської етики, брати участь у затвердженні директора Національної Школи Судівництва і Прокуратури, право участі у вирішенні питання щодо призначення керівників загальних судів. Принагідно варто зазначити, що останнє було та залишається предметом постійної дискусії серед польських правників. Нововведення розцінювалися як такі, що порушують принципи балансу і сепарації влад, спрямовані на втручання виконавчої в діяльність судової. Конституційний Трибунал з цього приводу зазначив, що Міністр Справедливості є посадовою (службовою) особою, яка здійснює адміністративно-управлінські функції щодо усіх судів, тому він повинен мати вплив на процес призначення керівників судів, однак його голос не може бути домінуючим [75]. Водночас, втратили чинність такі повноваження ради, як розгляд питань про переведення суддів на інше місце праці, надання згоди суддям, яким виповнилося 65 років надалі продовжувати свої повноваження, заслуховування звітів Першого Голови Найвищого Суду, Голови Вищого адміністративного Суду, Міністра Справедливості, Керівника Вищого дисциплінарного суду про діяльність судів.

Законом від 27.07.2001 р. встановлено, що органами, які організовують роботу ради є керівник та президія ради, до складу якої входять керівник, два заступники та три члени ради. члени президії не можуть виконувати свої функції більше двох каденцій (ст. 11).

Було також врегульовано питання прийняття рішень – на пленарних засіданнях, які скликає керівник в міру потреби та не рідше, як раз на два місяці, на вимогу 1/3 членів ради чи на вимогу Міністра Справедливості. Засідання вважалися повноважними, якщо в них брало участь не менше ½ складу ради (ч. 3 ст. 12). Встановлено, що рішення приймаються простою більшістю голосів відкритим голосуванням у формі ухвали. Рішення, що носять особистий характер і стосуються судді, чи іншої особи, права якої порушуються, можуть бути оскаржені до Найвищого суду. Це положення не стосується рішень щодо розгляду і оцінки кандидатів на посаду судді, внесення подання Президентові щодо призначення осіб на посади судді, обрання дисциплінарного речника.

Президента РП наділено правом визначати засади діяльності, порядок проведення засідань, процедури, пов'язані із розглядом питань.

Законом встановлено, що фінансування здійснюватиметься з державного бюджету. До 31.12.2006 р. кошти на канцелярію закладалися в бюджеті держави у розділі «Канцелярія Президента».

У період 2001–2010 рр. до цього закону було внесено низку змін. Головно, вони стосувалися питань, пов'язаних з реформами в системі судової влади, розширенням повноважень та фінансуванням ради [60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69]. З ініціативи НРС низка запроваджених нововведень стали предметом розгляду Конституційного Трибуналу. Зокрема, було визнано конституційним положення щодо: законодавчої зміни розмірів коефіцієнтів надбавок до заробітної плати залежно від суддівського стажу (зменшено зі 110 до 107% та зі 125 до 115%) [75], фінансування діяльності НРС з державного бюджету та відтермінування строків створення Бюро Ради, що забезпечує діяльність ради [76], положення закону про право розгляду і оцінку кандидатів на посаду судді [77]. Водночас Трибунал визнав неконституційним положення закону Про Національну Раду Судівництва щодо права встановлювати критерії оцінки кандидатів на посаду судді.

За зверненням НРС Конституційний Трибунал також визнав неконституційною процедуру звільнення з посади голови апеляційного, окружного чи районного судів Міністром Справедливості, за наявності негативного висновку НРС. Таку позицію Суд конституційної юрисдикції мотивував тим що якщо посада голови суду пов'язана з виконанням функцій судочинства, то передача права щодо призначення і звільнення голови суду до виконавчого органу влади є порушенням принципу незалежності суду. Трибунал зазначив, що беручи до уваги організаційний статус та повноваження НРС (стоїть на сторожі незалежності судів і суддів), передбачення в процедурі звільнення голови з урахуванням волі (негативний висновок) НРС з покликанням на «добро виміру справедливості», слід визнати безсумнівною гарантією реалізації принципу незалежності судів [75].

Конституційний Трибунал також визнав неконституційними положення Закону «Про Національну Раду Судівництва» щодо обов'язку ради здійснювати організацію та підтримку діяльності з уніфікації розуміння права на підставі судових рішень; права брати участь в засіданнях Ради Першим Головою, Головою Вищого адміністративного суду, Міністром Справедливості через своїх уповноважених представників без їх права голосу; обов'язку проводити таємне голосування на вимогу одного із членів Ради [78].

Рішенням від 19.11.2009 р. Конституційний Трибунал визнав неконституційним положення Закону «Про Національну Раду Судівництва» щодо нормативного визначення порядку організації роботи і порядку проведення засідань ради у спосіб видання правового акту Президентом. Суд вказав на те, що підзаконні акти повинні

бути спрямовані на виконання законів, в окремих випадках конкретизувати їхні приписи, але у жоден спосіб не замінювати їх. У питаннях діяльності колегіальних органів влади варто розрізняти з одного боку визначення предмету, завдань, компетенції та основоположних засад процедури, необхідної до їх реалізації, з другого боку, – внутрішні механізми проведення засідань цим колегіальним органом, що охоплює питання скликання, проведення, голосування та права і обов'язки членів ради, пов'язані цими процедурами. Перша група питань завжди повинна бути врегульована Конституцією або законами, тоді як питання другої групи можуть врегульовуватися регламентом цього органу, якщо йому надано таке автономне право [79].

У період 1998–2011 рр. НРС очолювали судді. Парламент у часі 2007–2011 рр. обирав до НРС 35 осіб, з яких на державній службі (політики) було 9 (25,71%) осіб, адвокатами – 8 (22,85%) осіб, викладачами юридичних навчальних закладів – 7 (20%) осіб, суддями (судовими аплікантами) – 3 (8,58%) особи, прокурорами і нотаріусами – по 1 (2,86%) особі. З числа Міністрів Справедливості, які входи до складу ради за посадою до обрання на посаду Міністра адвокатською діяльністю займалася 1 (7,69%) особа, викладацькою діяльністю – 3 особи (23,07%), суддями – 3 особи (23,07), політиками (державними службовцями) та правовими радниками – по дві 2 особи (15,38%), прокурорами, нотаріусами – по 1 особі (7,69%). Варто, при цьому, зазначити, що 5 (10,41%) осіб не мали правової освіти. Домінування адвокатів у попередньому періоді складу ради змінилося домінуванням державних службовців (політиків). Суттєво зменшилася кількість правників науковців. Серед членів ради з'явилися особи, які не мали відношення до юриспруденції. Їх домінування до ради обґрунтовувалось необхідністю оцінки професійних якостей суддів не лише фахівцями, але й репрезентантами поза державних інституцій. Саме в такий спосіб НРС стане органом, що репрезентує і захищає не вузькопрофесійні інтереси суддів, а усього громадянського суспільства.

ІІІ етап (з 2011 до сьогодні) є еволюційним продовженням діяльності НРС попередніх періодів. Початком його відліку умовно можна назвати 18.07.2011 р. – часу набрання чинності новою редакцією Закону «Про Національну Раду Судівництва» від 12.05.2011 р. [70]. Її прийняття було зумовлено низкою чинників: активною діяльністю НРС, значною кількістю внесених змін до чинної редакції закону, визнанням неконституційними низки його положень, наявністю прогалин у законі, приведенням у відповідність до нормативних актів Європейського Союзу. Нова редакція закону стала значно об'ємнішою. Найменше змін у ньому зазнали положення, пов'язані із визначенням повноважень НРС, з огляду на їх конституційну регламентацію. Суттєво не змінилися устрій та органи управління радою. Водночас, конкретизовано приписи щодо каденції членів ради – обираються на чотири роки та здійснюють повноваження до обрання нових членів. У такий спосіб унормовано відповідно до Конституції (ч. 3 ст. 187) процедуру обрання, усунено можливість парламенту відкликати членів ради до закінчення терміну каденції [27, с. 6].

Уточнено також норму щодо припинення повноважень члена ради, призначеного Президентом РП, вказавши, що він може виконувати повноваження члена ради впродовж трьох місяців після закінчення каденції Президента чи появи вакансії посади Президента (ч. 2 ст. 8). Зазначене доповнення стало результатом трагічної загибелі Президента Л. Качиньского під Смоленськом 10.04.2010 р. [27, с. 6]. При цьому залишено без змін положення про право Президента відкликати свого уповноваженого у будь-який час діяльності (ч. 1 ст. 8).

Не знайшла підтримки пропозиція Міністра Справедливості щодо зміни квот обрання членів НРС з числа суддів Найвищого та апеляційних судів. Зокрема, він пропонував обирати з числа суддів Найвищого суду одного члена ради, надати право кожному апеляційному суду обирати з-поміж себе члена до НРС [27, с. 6]. Свою пропозицію Міністр обґрунтував тим, що судді найвищої судової інстанції зробили значний внесок у діяльність ради, а також, що є суттєві розходження у кількості та кваліфікації суддів апеляційних судів.

У новій редакції Закону залишено без змін порядок прийняття рішень радою на пленарних засіданнях. На законодавчому рівні визначено право ради проводити таємне голосування на вимогу одного із членів. З'ясовано, що окрім президії в Раді обов'язково повинні діяти комісії: дисциплінарна, бюджетна, комісія з контролю та інспектування, комісія з питань суддівської етики. Надано право створювати інші комісії (ст. 19). На сьогодні НРС складається з Президії, семи постійних комісій та шести з проблемних питань.

Новацією закону в новій редакції є визначення порядку розгляду справ, а саме: участі членів ради під час розгляду справ та осіб, яких має стосуватися рішення; повноважень головуючого; порядку розгляду питань щодо призначення на посаду судді; відставки і повернення на посаду судді; порядку, строків оскарження рішень ради та процесуальний закон, за яким вони розглядаються у судовому порядку. Порядок розгляду справи про призначення кандидатів на посаду судді враховує професійну діяльність і стаж, кількість кандидатів на посаду, рекомендаційні листи, наявність публікацій, подані висновки.

Закон встановлює, що справи про призначення кандидатів на посади суддів розглядаються на засіданнях. Рішення приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від загального складу Ради у формі ухвал. Засідання оформляються протоколом, рішення мають бути мотивованими. У разі, якщо на посаду претендує кілька осіб, розгляд починається з аналізу рекомендаційних листів та визначення черговості розгляду особової справи кожного з кандидатів. За результатами розгляду справ усіх кандидатів приймається одна ухвала. Такі рішення можуть оскаржуватися до Найвищого суду в порядку, визначеному цивільним процесуальним кодексом [18]. Питання прийняття спільної для всіх кандидатів ухвали і право на її оскарження викликало дискусію серед правників. Суть її полягає у такому: якщо не рекомендована на посаду судді особа оскаржить ухвалу до суду, то така ухвала не набуває законної сили і обрана особа не може бути подана Президентові на затвердження. Такий процес може тривати певний час, що негативно впливатиме на діяльність суду, в якому новообраний суддя повинен працювати [27, с. 8]. Одним із варіантів уникнення подібних ситуацій стало те, що раді надано право переглядати своє рішення з власної ініціативи на підставі заяви особи, якої воно стосується, але за наявності нових обставин (ст. 45). У кожному разі сума негативних наслідків колективної ухвали є значно меншою, ніж індивідуальних рішень щодо кожного з кандидатів.

Діяльність Національної Ради Судівництва. Обстоюючи принцип незалежності судів та самостійності суддів, НРС спрямовувала свої зусилля на активну участь у підготовці та аналізі проектів правових актів, пов'язаних з реформуванням судової системи, на створення належних умов праці суддів, збільшення бюджетного фінансування судової влади, забезпечення високого професійного рівня суддів, дотримання засад професійної етики [12].

НРС у своїй діяльності дотримується позиції, що суспільна думка, повага громадян до судової влади і судочинства, зокрема, залежить від того, хто

безпосередньо здійснює функції судді. Тому значну увагу приділяє визначенню критеріїв оцінки кандидатів на судді [37, 38, 39].

У 2003 р. затверджено Збірник (кодекс) засад професійної етики суддів [12, 40, 41]. На переконання НРС суддя передовсім повинен бути совісною людиною, з відповідним вихованням, поведінкою, як на роботі так і поза нею [83]. Крім того, він має бути незалежним, завжди керуватися принципами поваги, гідності, честі, почуттям обов'язку та дотримуватися добрих звичаїв (§2) [84]. У стосунках до учасників процесу та інших осіб має проявляти високу повагу, терпеливість, ввічливість та вимагати від інших відповідного ставлення (§12) [84].

Морально-етичні якості суддів є предметом постійної уваги ради. Наприклад 2008 р. комісія з дотримання засад професійної етики НРС розглянула 24 скарги про порушення суддями етичних норм, 2009 – 37 скарг, 2010 – 40, 2011 – 14 скарг [13, с. 15; 16, с. 58]. Як правило, їх суть зводилась до: 1) невдоволення прийнятими рішеннями; 2) невідповідної поведінки судді під час судового розгляду справ (зухвалість, неповага, легковажність, безкультурність); 3) порушення принципу безсторонності (рівності) сторін (преференції одній стороні і нехтування другою – неприйняття заяв, відхилення запитань, ненадання права голосу, невмотивоване відхилення клопотань); 4) безпосередньої участі суддів у власних судових процесах (розірвання шлюбу, стягнення аліментів, поділ майна, спадкові справи) [83, с. 7]. Зокрема, Президія НРС розцінила як порушення засад етики та принципів самостійності і безсторонності судді, дії голови окружного суду в Ґданську, який у телефонній розмові обговорював процедурні питання справи про оскарження постанови про тимчасовий арешт, з особою, яка представилася асистентом керівника Канцелярії Голови Ради Міністрів [46].

Важливим обов'язком НРС є надання оцінки проектам нормативно-правових актів, пов'язаних з організацією і діяльністю судів. Зокрема, 2008 р. нею позитивно оцінено проект закону про внесення змін до Кодексу про родину і опіку, яким передбачалося запровадження механізмів захисту інтересів дитини, прав сім'ї при безспірному домінуванні принципу об'єктивної правди [13, с. 15]; законопроект щодо запровадження до польської системи права інституту банкрутства фізичних осіб, які не є підприємцями. НРС піддано критиці проект закону про обмеження, пов'язані з виконанням публічних функцій. НРС виступила проти пропозиції обнародування декларацій суддями, прокурорами та членами їх подружжя, обґрунтовуючи тим, що висвітлення відомостей про майновий стан зазначених категорій посадовців може негативно вплинути на здійснення правосуддя та правоохоронну діяльність. У випадку зі суддями це може спричинитися до порушення самостійності суддів [13, с. 13].

У 2009 р. НРС надала позитивні висновки на проекти законів про надання безоплатної допомоги та інформації правового характеру фізичним особам, запровадження цифрових технологій для фіксації цивільного процесу [14, с. 25–29]. 14.05.2009 р. з ініціативи НРС відбулося засідання Надзвичайного Зібрання представників загальних зборів окружних судів. Висловлено хвилювання з приводу частих змін законодавства щодо діяльності судів, втручання виконавчої влади в діяльність судів.

Прагнучи захистити високі стандарти судівництва, НРС негативно оцінила законопроект щодо надання правової допомоги в цивільних справах особами, які здобули вищу освіту [21, с. 5]. Допуск до представництва сторін осіб, які тільки здобули вищу освіту та володіють головно теоретичними знаннями, розцінено як серйозну загрозу для інтересів громадян, оскільки за браком практичного досвіду такі представники не зможуть належно виконувати взяті на себе обов'язки.

У висновку від 09.09.2009 р. НРС піддала гострій критиці законопроект про внесення змін до Закону про устрій загальних судів, яким передбачалося: адміністративне підпорядкування директора суду Міністрові Справедливості; ліквідацію ґродських судів [22, с. 4–5], відділів з господарських спорів в окружних судах [23, с. 6–7]; об'єднання відділів в судах; створення конкурсної комісії при Міністерстві Справедливості для складання списків кандидатів на вакантні посади в судах та визначення порядкового номеру в списку кожного з кандидатів; додаткового контролю за діяльністю суддів; заснування Міністерством Справедливості навчальних закладів для підвищення кваліфікації суддів; тимчасового переміщення суддів з одного суду до іншого [20, с. 6–14].

Наступного року продовжилася праця НРС над законопроектами щодо реформування судової системи держави [15, с. 41] з огляду на дискусійність цілої низки нововведень. Зібрання представників загальних зборів окружних судів виступило з пропозицією про припинення такої діяльності. Водночас, члени ради проводили постійні консультації з уповноваженими представниками Міністерства Справедливості щодо новел [15, с. 46]. У кінцевому підсумку, поданий на розгляд парламенту законопроект Рада оцінила негативно [15, с. 47].

18.08.2011 р. парламент прийняв Закон «Про зміну Закону – Право про устрій загальних судів та деяких інших законів», який набув чинності 28.03.2012 р. [71]. Цей правовий акт спричинив досить неоднозначне ставлення громадськості та правників [19, 24, 25, 31,42, 43, 44, 45]. На знак протесту 17, 18 листопада 2011 р. відбулися т. зв. «тихі страйки» суддів, що полягали у непроведенні судових засідань упродовж цих днів [72].

23.01.2012 р. НРС звернулася до Конституційного Трибуналу про визнання неконституційними низки норм зазначеного Закону, зокрема: щодо права Міністра Справедливості здійснювати адміністративний нагляд за судами (ст. 9, 9a); права Міністра Справедливості після отримання висновку НРС створювати та ліквідовувати суди; визначати суди, які розглядають трудові спори, справи, пов'язані із соціальним захистом населення, господарські та сімейні, а також справи, пов'язані із захистом прав неповнолітніх, встановлювати суд, який розглядає справи з використанням інтернет-технологій (ст. 20); про те, що директор суду перебуває в службовому підпорядкуванні голови суду, однак останній не має права давати йому доручень, вказівок щодо фінансових, господарських питань діяльності суду, працівників суду за винятком суддів, референдарів і асистентів; працівники суду, крім суддів, референдарів та асистентів, перебувають у підпорядкуванні директора суду (ст. 22 §1, ст. 31a §1); щодо порядку та підстав звільнення директора з ініціативи міністра Справедливості (ст. 32b §1, 3); щодо порядку визначення винагороди і доплат для директора суду (ст. 32c); права Міністра Справедливості звертатися до голови суду зі скаргами на порушення ним здійснення внутрішнього адміністративного управління (ст. 37g § 5); обов'язків суддів складати індивідуальні плани професійного розвитку і контролю за діяльністю суддів (ст. 106c); права Міністра Справедливості визначати критерії оцінки праці суддів, вимоги до планів їхньої діяльності (ст. 106e) [74].

На переконання НРС зазначені нововведення є такими, що порушують принцип розподілу влад, незалежності судової влади через домінування виконавчої над судовою шляхом зміцнення двовладдя в спосіб перерозподілу повноважень між директором та головою суду, формальній адміністративній залежності директора від голови, та його безпосередній адміністративній підпорядкованості Міністрові Справедливості. З огляду на адміністративні повноваження директора

суду, фактично, як вважає НРС, було закладено формулу конфлікту між ним та головою суду. Наділення Міністра Справедливості правом створювати суди, визначати їх місцезнаходження та підсудність справ є порушенням права громадян на справедливий судовий розгляд. Порушується принцип незалежності судді, оскільки порушуються гарантії незмінності судді, заборона переведення судді з одного суду до іншого без його згоди. Опосередковано створюються механізми впливу органів виконавчої влади на суддю шляхом уведення фактичного адміністративного контролю (індивідуальні плани вдосконалення та критерії оцінки роботи) за його діяльністю. Звернення до Трибуналу було підтримано Об'єднанням польських суддів «Юстиція» [8]. 26.06.2012 р. Конституційний Трибунал закрив провадження у цій справі на процесуальних підставах [29].

Міністерством Справедливості був підготовлений проект реформування структури судів, яким передбачено ліквідацію 122 районних судів і створення на їхньому місці відділів інших судів. Такі новації викликали гостру критику з боку суддівського корпусу [47, 48, 49, 50, 51, 52]. На їх думку ліквідація близько 38% від чинних судів найнижчої ланки негативно вплине на забезпечення права на судовий захист, насамперед, через ускладнення засобів до комунікації з діючими судами (доступ до правосуддя), а також зменшення надходження коштів до бюджету від судівництва.

Національна Рада Судівництва підтримала також звернення Першого Голови Найвищого суду до Конституційного Трибуналу щодо неконституційності положень Закону про зміну деяких законів, пов'язаних з виконанням бюджетного закону від 22.12.2011 р. щодо замороження винагород суддям на 2012 р. [73]. Услід за радою це звернення було підтримано зібранням представників суддів окружних і районних судів.

Усе викладене дає підстави для таких висновків. Національна Рада Судівництва конституційний, колегіальний центральний орган державної влади, діяльність якого пов'язана із забезпеченням незалежності судів та самостійності суддів. Формується представниками від трьох гілок державної влади: законодавчої (6 осіб), виконавчої (2 особи), судової (17 осіб), які обираються терміном на чотири роки. Наділена достатньо широкими повноваженнями, серед яких варто виділити право звернення до Конституційного Трибуналу щодо конституційності нормативних актів у тих межах, наскільки вони стосуються незалежності судів та самостійності суддів; право розгляду кандидатів на посаду судді та внесення відповідних подань Президентові РП. Головні принципи і завдання НРС були сформульовані в законопроектах «Солідарності» в кінці 80-х років XX століття у своїй більшості реалізовані в Законах «Про Національну Раду Судівництва» (1989, 2001, 2011). Упродовж усього часу існування діяльність ради зводилася до: 1) забезпечення належного функціонування НРС завдяки відповідному бюджетному фінансуванню; 2) незмінності та визначеності повноважень ради; 3) законодавчого встановлення чітких процедур діяльності; 4) створення реальних механізмів незалежності судової влади від виконавчої, зокрема щодо мінімізації впливу Міністра Справедливості на суди, збільшення повноважень органів суддівського самоврядування; 5) підвищення поваги і авторитетності професії судді шляхом формування відповідних вимог до кандидатів, їх ретельного відбору, постійного контролю за дотримання морально-етичних норм; 6) захисту прав суддів на відповідні умови праці та належну винагороду (оплату) їх праці; 7) вивчення і врахування позицій професійних товариств суддів РП, недержавних громадських організацій, громадськості під час здійснення НРС аналізу та оцінці проектів правових актів щодо організації та

діяльності судів з метою збереження їх авторитету; 8) тісній співпраці з європейськими судовими організаціями з метою обміну досвідом. Завдяки такій діяльності Національна Рада Судівництва користується великою повагою серед професійних суддів та громадськості.

Список використаної літератури

1. *Зашкільняк Л.* Історія Польщі від найдавніших часів до наших днів / Л. Зашкільняк, М. Крикун. – Львів, 2002.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. (ст. 131) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Резолюція Європейської Асоціації Суддів, Тронхейм, 27.09.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.judges.org.ua/2007.htm
4. Резолюція № 1862 (2012) Функціонування демократичних інститутів в Україні, схвалена ПАРЄ 26.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://tyzden.ua/Politics/40632
5. Спільний висновок № 588/2010 щодо Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (пункти 50–55), підготовлений Венеціанською комісією та Дирекцією з технічного співробітництва генеральної Дирекції з прав людини та правових питань ради Європи та ухвалений Венеціанською комісією 15–16.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/...?opendocument
6. Спільний висновок № 588/2010 щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» (пункт 5 Про Вищу раду юстиції), підготовлений Венеціанською комісією та Дирекцією з співпраці Генерального Директорату з прав людини та правових питань Ради Європи, 18.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a3
7. *Bałaban Andrzej*. Zasada niezależności sądów i jej realizacja / Andrzej Bałaban // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2012. – № 2. – S. 6–12.
8. *Błaszczyk Wojciech*. Opinia prawna co do konstytucyjności art.20 pkt 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 16 lutego 2012 r. / Wojciech Błaszczyk. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.iustitia.pl
9. *Bojarski Łukasz*. KRS czyli więcej obywatela w sądownictwie / Łukasz Bojarski // Na wokandzie. – 2012. – № 1 (11). – S. 48–49.
10. *Dąbrowski Stanisław*. Niezawisłość sędziów – gwarancje ustrojowe i zagrożenia / Stanisław Dąbrowski // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2012. – № 2. – S. 12–15.
11. *Heinzer M.* Ludzie Okrągłego Stołu // Polityka. pl. Kraj, 05.02.2009 r. / M. Heinzer. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http: // www.polityka.pl./kraj/278635,1,ludzie-okraglego-stolu.read?print=true
12. Informacja Krajowej Rady Sądownictwa dotycząca problematyki polskiego sądownictwa z dnia 26 marca 2003 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : www.krs.pl
13. Informacja z działalności Krajowej Rady Sądownictwa w 2008 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2009. – № 3. – S. 4–23.
14. Informacja z działalności Krajowej Rady Sądownictwa w 2009 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2010. – № 3. – S. 6–33.
15. Informacja z działalności Krajowej Rady Sądownictwa w 2010 r. (skrót) // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2011. – № 3. – S. 40–59.
16. Informacja z działalności Krajowej Rady Sądownictwa w 2011 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2012. – № 3. – S. 43–60.
17. *Kieres Leon*. KRS strażnikiem niezależności sądów i niezawisłości sędziów / Leon Kieres // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2012. – № 2. – S. 15–20.

18. Kodeks postępowania cywilnego. – Warszawa: C.H.Beck, 2010.
19. KRS zaskarży do TK zmiany w ustroju sądów. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.rp.pl/artykuł/80755, 765789
20. Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 09.09.2009 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2009. – № 4. – S. 6–14.
21. Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 23.07.2009 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2009. – № 4. – S. 5.
22. Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 07.10.2009 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2010. – № 1. – S. 4–5.
23. Opinia Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19.11.2009 r. // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2010. – № 1. – S. 6–7.
24. *Lukaszewicz Agata*. Sędziowe zapowiadają ucieczkę w stan spoczynku / Agata Lukaszewicz. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.rp.pl/artykuł/61797,765503
25. Menedżerski system zarządżenia w sądach – oszustwo czy pozytywna zmiana? [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.rp.pl/artykuł/61797; 804524
26. *Michalski Jakub*. Prawdy i mity o sądownictwie / Jakub Michalski // Na wokandzie. – 2012. – № 2 (12). – S. 14–16.
27. *Niezgódka-Medek Małgorzata*. Nowa ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa / Małgorzata Niezgódka-Medek // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2011. – № 3. – S. 6.
28. *Piotrowski Ryszard*. Uwagi o zgodności y Konstytucją RP reformowania struktury sądownictwa w drodze rozporządzenia / *Ryszard Piotrowski* // Krajowa Rada Sądownictwa. – 2012. – № 3. – S. 5–10.
29. Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2012 r. sygn. akt K 8/12 // Zbiór Urzędowy Orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. – 2012. – № 6A. – Poz. 72.
30. Projekt Andrzeja Rzeplińskiego Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa. [w:] Obywatelskie inicjatywy ustawodawcze Solidarności 1980–1990. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe, 2001. – S. 127–134.
31. Reforma w sądach – nowela opublikowana. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// lexpolonica.lexis.pl/aktualność/reforma-w-sądach-nowela-opublikowana
32. *Romer Teresa.* Mały wielki sąd / Teresa Romer // Na wokandzie. – 2012. – № 2 (12). – S. 55.
33. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia1990 r. w sprawie utworzenia sądów apelacyjnych w Warszawie, Białymstoku, Gdańsku, Lublinie, Lodzi, Poznaniu i Rzeszowie oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości // Dziennik Ustaw. – 1990. – № 56. – Poz. 335.
34. *Rychert Marta.* O Temidzie przy «okrągłym stole» / Marta Rychert // Na wokandzie. – 2012. – № 2 (12). – S.8–9.
35. *Skrzypiński Dariusz*. Władza sądownicza w procesie transformacji polskiego systemu politycznego. Studium politologiczne / Dariusz Skrzypiński. – Wrocław : Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2009.
36. *Strzembosz Adam*. Transformacja w polskim sądownictwie / Adam Strzembosz [w:] Budowanie instytucji państwa 1989–2001 w poszukiwaniu modelu [red. I. Jackiewicz]. – Warszawa, 2004.
37. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa Nr 45/2002 z dnia 17 lipca 2002 r. w sprawie kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie przeprowadzanej przez prezesów sądów okręgowych i apelacyjnych. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl
38. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa Nr 7/2007 z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie przeprowadzanej przez prezesów sądów okręgowych i apelacyjnych. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl

39. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa Nr 32/2007 z dnia 19 kwietnia 2007 r. w przedmiocie wykładni treści uchwały Nr 7/2007 z dnia11 lipca 2007 r. w sprawie kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie przeprowadzanej przez prezesów sądów okręgowych i. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl
40. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa Nr 16/2003 z dnia 19 lutego 2003 r. w sprawie uchwalenia zbioru zasad etyki zawodowej sędziów. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl
41. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa Nr 29/2003 z dnia 9 kwietnia 2003 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl
42. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie zmian prawa o ustroju sądów powszechnych i Okrągłego stołu dla wymiaru sprawiedliwości z dnia 4 lipca 2011 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : www.justitia.pl
43. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie waloryzacji wynagrodzeń sędziów z dnia 4 lipca 2011 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : www.justitia.pl
44. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie zmian ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 5 lipca 2011 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : www.justitia.pl
45. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie wynagrodzeń sędziów z dnia 5 lipca 2011 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : www.justitia.pl
46. Uchwała Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa z 18 września 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http: // www.krs.pl/admin/files/201432.pdf
47. Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 10 lutego 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.iustitia.pl
48. Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 12 lutego 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.iustitia.pl
49. Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Okręgowego w Elbłągu z dnia 15 lutego 2012 r. w przedmiocie proponowanych zmian w strukturze sądownictwa w Polsce. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.iustitia.pl
50. Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 24 lutego 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.iustitia.pl
51. Uchwała Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Sądów Okręgowych i Rejonowych z dnia 2 marca 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.iustitia.pl
52. Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 8 marca 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http:// www.iustitia.pl
53. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 roku o zmianie Konstytucji 1952 r. // Dziennik Ustaw. – 1989. – № 19. – Poz. 101.
54. Ustawa z dnia 13 lipca1990 r. O powołaniu sądów apelacyjnych oraz o zmianie ustaw. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Kodeks postępowania cywilnego, Kodeks postępowania karnego, o Sądzie Najwyższym, o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa // Dziennik Ustaw. – 1990. – № 53. – Poz. 306.
55. Ustawa z dnia 15 maja 1993 r. O zmianie ustaw – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o prokuraturze, o Sądzie najwyższym, o Trybunale Konstytucyjnym, o Krajowej Radzie Sądownictwa i o powołaniu sądów apelacyjnych // Dziennik Ustaw. – 1993. – № 47. – Poz. 213.
56. Ustawa z dnia 30 maja 1996 r. O zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa // Dziennik Ustaw. – 1996. – № 72. – Poz. 347.
57. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych // Dziennik Ustaw. – 1997. – № 117. – Poz. 753.
58. Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. O zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, oraz niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw. – 1997. – № 124. – Poz. 782.

59. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. O Krajowej Radzie Sądownictwa // Dziennik Ustaw. – 2001. – № 100. – Poz. 1082.
60. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi // Dziennik Ustaw. – 2002. – № 153. – poz. 1271.
61. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o prokuraturze, ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw. – 2003. – № 228. – Poz. 2256.
62. Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o Krajowym Centrum Szkolenia kadr Sądów powszechnych i Prokuratury // Dziennik Ustaw. – 2005. – № 169. – Poz. 1410.
63. Ustawa z dnia 30 cerwca 2005 r. o finansach publicznych // Dziennik Ustaw. – 2005. – № 249. – Poz. 2104.
64. Ustawa z dnia 14 lutego 2007 r. o zmianie ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów i ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ściągania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu // Dziennik Ustaw. – 2007. – № 25. – Poz. 162.
65. Ustawa z dnia 16 marca 2007 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw. – 2007. – № 73. – Poz. 484.
66. Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw. – 2007. – № 136. – poz. 959.
67. Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw. – 2009. – № 1. – Poz. 4.
68. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury // Dziennik Ustaw. – 2009. – № 26. – Poz. 157.
69. Ustawa z dnia 12 lutego 2009 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa // Dziennik Ustaw. – 2009. – № 54. – Poz. 440.
70. Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 126. – Poz. 7563.
71. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw // Dziennik Ustaw. – 2011. – № 203. – Poz. 1192.
72. Strajk polskich sędziów. Prokuratorów też. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : htpp: // www.dziennik.pl
73. Stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją art. 22 oraz art. 23 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizają ustawy budżetowej. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl
74. Wniosek Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 23 stycznia 2012 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : www.krs.pl
75. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lutego 2004 r., sygn. akt K 12/03 // Dziennik Ustaw. – 2004. – № 34. – Poz. 304.
76. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lipca 2005 r. sygn. akt K 28/04 // Dziennik Ustaw. – 2005. – № 143. – Poz. 1208.
77. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2007 r. sygn. akt SK 43/06 // Dziennik Ustaw. – 2007. – № 227. – Poz. 1680.
78. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2008 r., sygn. akt K 40/07 // Dziennik Ustaw. – 2008. – № 72. – Poz. 427.
79. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2009 r., sygn. akt K 62/07 // Dziennik Ustaw. – 2009. – № 202. – Poz. 1567.

80. Założenia do projektu ustawy o ustroju sądów z dnia 13.11.1989 r. (przygotowane przez dr.Andrzeja Rzeplińskiego i dr.Marka Safjana. [w:] Obywatelskie inicjatywy ustawodawcze Solidarności 1980–1990. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe, 2001. – S. 135–138.
81. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 sierpnia 1996 r. W sprawie określenia wysokości oraz przyznawania ryczałtu członkom Krajowej Rady Sądownictwa // Monitor Polski. – 1996. – № 54. – Poz. 486 i 487.
82. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie określenia wysokości oraz przyznawania ryczałtu członkom Krajowej Rady Sądownictwa // Dziennik Ustaw. – 1999. – № 26. – Poz. 230.
83. Zasady etyki sędziowskiej-teoria i praktyka. Relacja z debaty zorganizowanej przez Kolegium redakcyjne kwartalnika «Krajowa Rada Sądownictwa» // Krajowa Rada Sądownictwa – 2011. – № 4. – S. 5–20.
84. Zbiór zasad etyki zawodowej sędziów // Krajowa Rada. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до : http://www.krs.pl

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СОВЕТ СУДЕЙ РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША: ЭТАПЫ СТАНОВЛЕНИЯ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В. Нор, С. Билостоцкий

Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. Университетская, 1, 79000 Львов, Украина

В статье исследуются этапы становления и деятельности конституционного органа – Национального Совета Судей (*Krajowej Rady Sądownictwa*) Республики Польша, который в соответствии со ст. 186 Конституции Республики Польша обязан охранять независимость судов и судей от какого-либо внешнего влияния во время исполнения судейских функций.

Ключевые слова: Республика Польша, судопроизводство Республики Польша, Национальный Совет Судей РП, функции Национального Совета Судей РП.

NATIONAL COUNCIL OF THE JUDICIARY OF POLAND: STAGES OF ITS FORMATION AND ACTIVITY

V. Nor, S. Bilostotskyi

Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska Str. 1, UA – 79000 Lviv, Ukraine

The article highlights the stages of the National Council of the Judiciary of Poland formation and activity as a constitutional body of Poland. Under a. 186 of the Polish Constitution, this institute is empowered to protect the independence of the judiciary and judges from any outside influence during performance of their judicial duties.

Key words: Poland, judiciary in Poland, the National Council of the Judiciary of Poland, functions of the National Council.

Стаття: надійшла до редакції 19.10.2012
прийнята до друку 09.11.2012